

Warszawa, dnia 22 lutego 2018 r.

Komunikat FOR 2/2018:

Jak Sejm ukrywa podpisy poparcia do nowej KRS

- Kancelaria Sejmu nie ujawniła podpisów pod kandydaturami do nowej KRS, w tym list sędziów, którzy poparli kandydatów.
- Służby prawne parlamentu przedłużyły termin na podjęcie decyzji ws. udostępnienia dokumentów do marca, czyli już po dokonaniu przez Sejm wyboru członków Rady.
- Działania Kancelarii Sejmu są niezgodne z prawem, niekonsekwentne i sprzeczne z opinią Biura Analiz Sejmowych.
- Nieprawdziwe okazały się zapewnienia większości rządzącej o jawności procesu wyboru sędziów do KRS.
- Większość kandydatów do nowej Rady jest bezpośrednio lub pośrednio powiązana z politykiem – Ministrem Sprawiedliwości.
- Nieujawnienie list poparcia wzmacnia obawy, że nowa KRS będzie kolejnym organem władzy sądowniczej podporządkowanym politykom.

W rzeczywistości tylko dwa urzędy w Polsce – Kancelaria Sejmu i Ministerstwo Sprawiedliwości – wiedzą, kto zgłosił kandydatów do nowej Krajowej Rady Sądownictwa, oraz że zgłoszenia te są prawidłowe. Kancelaria Sejmu, jak do tej pory, nie udostępniła list z podpisami poparcia dla sędziów ubiegających się o członkostwo w Radzie. Sejmowi urzędnicy przedłużyli termin na odpowiedź na nasz wniosek o przesłanie list poparcia do marca, czyli już po wyborze przez Sejm członków nowej KRS, zaplanowanym na koniec lutego.

Nieudostępnienie informacji o tym, kto stoi za kandydatami do nowej Rady **to kolejny powód do tego, by zakładać, że KRS – po Trybunale Konstytucyjnym – stanie się następnym organem władzy sądowniczej podporządkowanym politykom.** Potwierdzają to m.in. życiorysy kandydatów do Rady i powiązania osób zaangażowanych w proces wyboru z Ministrem Sprawiedliwości. A to otwiera **nowy etap naruszania zasad państwa prawa przez rządzącą większość.**

Pisaliśmy już o zagrożeniach dla trójpodziału władzy związanych z wyborem członków Krajowej Rady Sądownictwa przez Sejm¹. Ten niezgodny z konstytucją mechanizm wprowadziła opublikowana na początku roku nowelizacja ustawy o KRS zaproponowana przez prezydenta².

Nowa procedura wyłaniania 15 członków Rady zastąpiła formułę, zgodnie z którą to środowiska sędziowskie – samodzielnie i bez wpływu czynników zewnętrznych – decydowały o obsadzeniu tych stanowisk w KRS. **Rządząca większość zarzucała temu rozwiązaniu m.in. nieprzejrzystość** i nierówną reprezentację w Radzie sędziów ze wszystkich szczebli sądownictwa. Odpowiedzią rządzących na te zarzuty jest... brak przejrzystości w trakcie procedury wyłaniania członków nowej KRS.

A miało być tak przejrzyste...

Od początku ubiegłego roku, gdy projekt zmian w KRS ujrzał światło dzienne, przez lipcowe weta prezydenta, aż do wejścia w życie ustawy w jej obecnym brzmieniu, **politycy partii rządzącej wskazywali na konieczność zagwarantowania jawności działania Krajowej Rady Sądownictwa**. Sam Minister Sprawiedliwości (Prokurator Generalny) Zbigniew Ziobro twierdził, że „konieczne jest wprowadzenie procedur transparentnego, demokratycznego wyboru sędziów do KRS”³.

Faktem jest, że nowelizacja ustawy o KRS wprowadziła obowiązek transmitowania na żywo obrad Rady. To ważny i potrzebny instrument pozwalający śledzić pracę organu państwa. **Nie spełni on jednak swoich zadań, gdy sam skład osobowy nowej KRS będzie budził wątpliwości. Dotyczą one szczególnie wpływu polityków na funkcjonowanie Rady, a w konsekwencji jej decyzje personalne i – pośrednio – stan polskiego wymiaru sprawiedliwości.**

Jak doszło do tego, że z urzędu nie są ujawniane listy poparcia pod kandydaturami do nowej KRS? **Początkowo, prezydencki projekt przewidywał pełną otwartość procedury wyboru kandydatów** i samej działalności Rady. Marszałek Sejmu miał publikować wszystkie dokumenty składane przez sędziów ubiegających się o członkostwo w KRS, jak i te kompletowane przez niego w toku procedury wyborczej. Przepis zawarty w projekcie wyraźnie wskazywał, że prawidłowo dokonane zgłoszenia „Marszałek Sejmu niezwłocznie przekazuje posłom i podaje do publicznej wiadomości”⁴.

W trakcie prac legislacyjnych posłowie większości rządzącej – za pośrednictwem posła Waldemara Budy (poseł PiS wybrany z okręgu łódzkiego) – zgłosili, a następnie przyjęli poprawkę, zgodnie z którą Marszałek Sejmu rzeczywiście przekazuje zgłoszenia posłom i podaje je do publicznej wiadomości, jednakże „z wyłączeniem załączników”⁵.

Poseł Buda uzasadniał wprowadzenie tych trzech słów do tekstu projektu koniecznością „doprecyzowania procedury wskazywania kandydatów z jednoczesnym wyeliminowaniem sytuacji, na którą

¹ Zob. P. Wachowiec, *Projekt zmian w KRS kolejną próbą ograniczenia zasad państwa prawa*, „Analizy FOR” 8/17, <https://for.org.pl/pl/a/5322> [dost. 22.02.2018 r.]; P. Wachowiec, *Prezydencka ustawa o KRS – inna treść, taki sam zły skutek*, „Komunikat FOR” 25/2017, <https://for.org.pl/pl/a/5673> [dost. 22.02.2018 r.]

² Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3).

³ Zob. Zbigniew Ziobro: *KRS pokazała, że jest ciałem niereformowalnym*, <https://www.polskieradio.pl/5/3/Artykul/1905064> [dost. 22.02.2018 r.]

⁴ Przedstawiony przez Prezydenta RP projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (druk nr 2002/VIII kadencja).

⁵ Zob. Biuro Komisji Sejmowych, *Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (nr 108) z dnia 28 listopada 2017 r.*, <http://orka.sejm.gov.pl/zapisy8.nsf/0/F9B0F5B1EB6F69A9C1258204004EF7B7/%24File/0259408.pdf> [dost. 22.02.2018 r.], s. 55.

nam wskazywano również w opiniach odnośnie do upublicznienia osób, które zgłaszają kandydatów na członków Krajowej Rady Sądownictwa”.

Jedyna z dziewięciu dostępnych na sejmowych stronach opinii prawnych do tego projektu, poruszających tę kwestię, to publikacja autorstwa prof. dr hab. Anny Łabno⁶. Co ciekawe, pani profesor była członkiem działającego w 2016 r. zespołu powołanego przez Marszałka Sejmu, który miał na celu krytykę opinii Komisji Weneckiej na temat zmian w Trybunale Konstytucyjnym i wypracowanie własnych propozycji w tym zakresie.

Wprawdzie w opinii zasygnalizowano wątpliwości co do zasad upubliczniania zgłoszeń kandydatów do KRS, to jednak autorka nie wyklucza udostępniania tych informacji na wiosek (o czym niżej). Co więcej, wskazuje dość jasno, że „musi [...] istnieć realna możliwość weryfikacji kandydata. W przeciwnym wypadku poparcie udzielane konkretnemu kandydatowi do składu KRS staje się fikcją”. Następnie precyzuje, że „**brak stosownej procedury powoduje niebezpieczną sytuację przypadkowości poparcia konkretnych kandydatów i w efekcie powstania swoistej fikcji zamiast realnej społecznej kontroli**”.

Nie wydaje się, by istniał jakiś bezpośredni związek między powołaniem się przez posła Budę na treść opinii prof. Łabno a poprawką wyłączającą załączniki do zgłoszenia z obowiązku przekazywania ich do publicznej wiadomości. **Poprawka w żaden sposób nie realizuje postulatów wskazywanych przez opiniującą projekt.**

Załącznik załącznikowi nierówny

Forum Obywatelskiego Rozwoju, dzień po zakończeniu procedury zgłaszania kandydatów, **zwróciło się do Kancelarii Sejmu z wnioskiem o udostępnienie pełnej treści zgłoszeń, obejmującej również załączniki z podpisami poparcia.**

Uważamy, że wprawdzie nowelizacja ustawy o KRS nakazuje Marszałkowi Sejmu upublicznienie zgłoszeń sędziów starających się o członkostwo w Radzie (bez załączników), to nie wyklucza to udostępnienia tej informacji indywidualnie, w ramach konstytucyjnego prawa dostępu do informacji publicznej. **Opublikowana niedawno ustawa o KRS wyznacza Marszałkowi Sejmu minimalny standard jawności i nie zabrania mu publikacji innych informacji związanych z procedurą wyboru sędziów do KRS.**

Zresztą, sejmowi urzędnicy częściowo wypełnili tę dyrektywę – **na stronie internetowej Sejmu⁷ znalazły się nie tylko same zgłoszenia sędziów, ale również informacje prezesów właściwych sądów o dorobku kandydatów, które zgodnie z ustawą „załącza się do zgłoszenia”.** Trudno jest wskazać inną interpretację tego, że dokument załączany do zgłoszenia nie jest „załącznikiem”.

Kancelaria Sejmu dokonała jednak próby kreatywnej wykładni przepisów ustawy o KRS i w opublikowanym na swojej stronie „dodatkowym wyjaśnieniu”⁸ precyzuje, że załącznikami do zgłoszenia nie są – dostępne w Internecie – informacje prezesów sądów o dorobkach kandydatów. Parlamentarni urzędnicy swoją hipotezę uzasadniają tym, że dokumenty przesłane przez prezesów sądów nie

⁶ Zob. A. Łabno, *Opinia o projekcie Prezydenta RP z dnia ... 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw*, <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/opinieBAS.xsp?nr=2002> [dost. 22.02.2018 r.]

⁷ Zob. <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/page.xsp/krs> [dost. 22.02.2018 r.]

⁸ Zob. *Zgłoszenia kandydatów do KRS. Dodatkowe wyjaśnienia procedur – komunikat CIS*, <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/komunikat.xsp?documentId=6C4F45004D97D4A8C125823300450741> [dost. 22.02.2018 r.]

zostały dołączone do zgłoszeń – o ich sporządzenie wystąpił Marszałek Sejmu na dalszym etapie procedury wyboru kandydatów do Rady. Dlatego też opublikowano je na stronie internetowej Sejmu.

Tej prawniczej ekwilibrystyki Kancelarii Sejmu nie potwierdza dosłowne brzmienie ustawy o KRS. Tak w przypadku podpisów poparcia, jak i informacji prezesów sądów wskazano, że „załącza się” je do zgłoszeń. Co więcej, **stenogram z posiedzenia komisji, która rozpatrywała projekt tego aktu nie upoważnia sejmowych urzędników do takiej interpretacji.** Co więcej, zamówiona przez posłów opinia Biura Analiz Sejmowych również dopuszcza udostępnienie tych informacji na wniosek⁹. Dlatego oczekujemy szybkiej odpowiedzi na przesłane wnioski o udostępnienie informacji publicznej.

Obywatelu, dowiesz się po fakcie

Kancelaria Sejmu, po upływie ustawowych 14 dni na udostępnienie informacji publicznej, poinformowała nas jednak, że „trwa [...] analiza wniosku pod kątem możliwości jego realizacji”. **Jednocześnie przedłużono termin na przekazanie nam dokumentów do 26 marca 2018 r., czyli miesiąc po planowanym na koniec lutego wyborze członków KRS przez Sejm.**

Jak rozumiemy, dwa tygodnie nie wystarczyły urzędnikom sejmowym na „analizę” naszego pisma i potrzebują na to nawet dwóch miesięcy. Taka opieszałość dziwi, szczególnie po publikacji „dodatkowych wyjaśnień” ze strony Kancelarii Sejmu. Można odnieść wrażenie, że **kwestia przedłużenia terminu na udostępnienie nam podpisów poparcia dla kandydatów do nowej KRS jest tylko pretekstem do tego, abyśmy nie poznali ich przed dokonaniem wyboru przez Sejm.**

Jeśli nie Sejm, to może ministerstwo?

Skoro – jak twierdzą urzędnicy sejmowi – **Marszałek Sejmu nie może publikować podpisów poparcia**, mimo że stanowią one informację publiczną, **to postanowiliśmy zwrócić się o nie do Ministra Sprawiedliwości.**

Ustawa o KRS wymaga od szefa resortu sprawiedliwości potwierdzenia Marszałkowi Sejmu faktu, że osoby podpisane pod kandydaturami są rzeczywiście sędziami. Dlatego też, publikowane na stronie internetowej Sejmu prawidłowe zgłoszenia kandydatów są już zweryfikowane przez Ministra Sprawiedliwości.

Prawo dostępu do informacji publicznej dotyczy nie tylko organów, które daną informację wytworzyły – obowiązek udostępnienia dokumentów spoczywa na każdym podmiocie państwowym który informację posiada. Zresztą, prawo to byłoby martwe, gdyby obywatele musieli szukać „pierwotnego” dysponenta informacji pośród tysięcy różnych organów państwa.

Minister Sprawiedliwości, wymieniając korespondencję z Marszałkiem Sejmu, musiał więc otrzymać listy poparcia lub nazwiska sędziów podpisujących kandydatury. **Jeśli odpowiedź z resortu sprawiedliwości nadejdzie w ustawowym terminie, to jeszcze przed wyborem nowej KRS przez Sejm powinniśmy poznać podpisy sędziów.** Może jednak dojść do sytuacji, że ministerstwo – podobnie jak w przypadku naszych pytań o tzw. „ranking sądów”, będący częstym uzasadnieniem wymiany prezesów sądów przez Ministra Sprawiedliwości – nie dotrzyma terminu i nie odpowie na wniosek.

---

⁹ A. Kaczmarek, *Opinia prawna dotycząca zgłoszenia kandydatów na członków Krajowej Rady Sądownictwa*, BAS-WAP-326/18 (niepubl.)

Ustawa o KRS, wbrew postulatom formułowanym przez opozycję, nie zabroniła podpisywania kandydatur przez sędziów-urzędników zatrudnionych w resorcie sprawiedliwości. Możliwe jest więc, że większość zgłoszeń poparły osoby, które są służbowo i organizacyjnie zależne od polityka – Ministra Sprawiedliwości. **Będziemy odkrywać szczegółowe powiązania między kandydatami, ich pełnomocnikami a rządzącymi.**

Kolejne naruszenie zasad państwa prawa

Wszystkie opisane okoliczności – od wprowadzenia poprawki do projektu ustawy, przez nieujawnienie podpisów, po zgłoszenia sędziów powiązanych z politykami – wzmacniają wyrażane wcześniej obawy. **Nowa Krajowa Rada Sądownictwa ma stać się kolejnym organem podległym politykom.** Po likwidacji efektywnej kontroli konstytucyjności aktów prawnych przez sparaliżowanie Trybunału Konstytucyjnego i wprowadzenie do niego osób, które nie są sędziami, tym razem nowa KRS stanie się organem w skład którego mają wejść osoby blisko związane z rządem lub bezpośrednio podległe politykom. Narusza to trójpodział władzy i – pośrednio – prawo każdego do rozpoznania jego sprawy przez niezależny sąd.

Problemy na skalę europejską wystąpią, gdy sąd z innego państwa Unii Europejskiej podejmie próbę zakwestionowania orzeczenia sędziego powołanego przez tak upolitycznioną nową KRS. Dotyczyć to może m.in. Europejskiego Nakazu Aresztowania czy spraw z zakresu prawa rodzinnego. Taka bezprecedensowa sytuacja może podważyć zaufanie do całego polskiego wymiaru sprawiedliwości.

Niekonstytucyjne działania polityków na pewno nie złagodzą stanowiska Komisji Europejskiej wobec Polski. Wręcz przeciwnie, wzmacniają one argumentację, że obecna władza narusza zasady państwa prawa. Otwiera to kolejny etap sporu z organami Unii Europejskiej, który na skutek działań rządzących osłabia pozycję Polski w Unii.

Forum Obywatelskiego Rozwoju

FOR zostało założone w 2007 roku przez prof. Leszka Balcerowicza, aby skutecznie chronić wolność oraz promować prawdę i zdrowy rozsądek w dyskursie publicznym. Naszym celem jest zmiana świadomości Polaków oraz obowiązującego i planowanego prawa w kierunku wolnościowym.

FOR realizuje swoje cele poprzez organizację debat oraz publikację raportów i analiz podejmujących ważne tematy społeczno-gospodarcze, a w szczególności: stan finansów publicznych, sytuację na rynku pracy, wolność gospodarczą, wymiar sprawiedliwości i tworzenie prawa. Z inicjatywy FOR w centrum Warszawy i w Internecie został uruchomiony licznik długu publicznego, który zwraca uwagę na problem rosnącego zadłużenia państwa. Działania FOR to także projekty z zakresu edukacji ekonomicznej oraz udział w kampaniach na rzecz zwiększania frekwencji wyborczej.

Wspieraj nas!

Zdrowy rozsądek oraz wolnościowy punkt widzenia nie obronią się same. Potrzebują zaplanowanego, wyężonego, skutecznego wysiłku oraz Twojego wsparcia.

Jeśli jest Ci bliski porządek społeczny szanujący wolność i obawiasz się nierozsądnych decyzji polityków udających na Twój koszt Świętych Mikołajów, wesprzyj finansowo nasze działania.

Wyślij przelew na konto FOR (w PLN): 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

W sprawie darowizn możesz się skontaktować z:

Patrycja Satora, dyrektor ds. rozwoju FOR

tel. 500 494 173

e-mail: patrycja.satora@for.org.pl

Już dziś pomóż nam chronić wolność – obdarz nas swoim wsparciem i zaufaniem.

KONTAKT DO AUTORA

Patryk Wachowiec

Analitik prawny FOR, prezes Fundacji Centrum Analiz dla Rozwoju

e-mail: patryk.wachowiec@for.org.pl

Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju – FOR

ul. Ignacego Krasickiego 9A • 02-628 Warszawa • tel. 22 628 85 11

e-mail: info@for.org.pl • www.for.org.pl

[f](https://www.facebook.com/FundacjaFOR)/FundacjaFOR • [t](https://twitter.com/FundacjaFOR)@FundacjaFOR